

Zaaknummer : 01048407
Ons Kenmerk : ODH592327
Datum : 07-06-2023

Beschikking

Wet natuurbescherming – Soortenbescherming

Onderwerp

Op 8 november 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan de Haringvlietstraat 335 tot en met 511 (oneven) te Dordrecht en is aangevraagd namens Stichting De Merwelanden. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus, het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 maart 2023 tot en met 1 januari 2026.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan Stichting De Merwelanden;
- II. de voorschriften 1 tot en met 14 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende gegevens van 24 februari 2023, 27 maart 2023, 3 april 2023 en 4 april 2023 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 1 januari 2026.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlage I Fasering uit te voeren werkzaamheden (**ODH657471**)

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
  - a de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
  - b het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
  - c relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
  - d de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan huismus en vleermuizen in het kader van de Wet natuurbescherming' van 3 oktober 2022 en de aanvullende gegevens van 24 februari 2023, 27 maart 2023, 3 april 2023 en 4 april 2023. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
  - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
  - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
  - c de uit te voeren werkzaamheden;
  - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
  - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
  - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
  - g het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

---

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk. (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;

- 5 De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan huismus en vleermuizen in het kader van de Wet natuurbescherming' van 3 oktober 2022 en de aanvullende gegevens van 24 februari 2023, 27 maart 2023, 3 april 2023 en 4 april 2023.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
  - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
  - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

Huisumus

- 9 Het ongeschikt maken van de huismusnesten dient verricht te worden buiten het broedseizoen van de huismus, welke loopt van 1 maart tot en met 31 augustus (30 september bij late legsels, dit is ter beoordeling van de ecologisch deskundige), en buiten koude perioden (gedefinieerd als perioden met gedurende 3 tot 5 dagen aanhoudende (nacht)vorst) en op voorwaarde dat ten minste tweederde van het totale aantal nesten behouden blijft gedurende de betreffende winterperiode. Het ongeschikt maken van de huidige nestkasten wordt gefaseerd uitgevoerd door het weghalen van niet bezette nestkasten. Dit dient te gebeuren onder begeleiding van en na expliciete vrijgave door een ecologisch deskundige (vs. 4). Hiervan dient verslag te worden gedaan in het logboek (zie vs. 2).
- 10 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de voorziening hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de broedperiode van de huismus. Bovendien moeten de tijdelijke nestkasten zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te bevinden.
- 11 De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden na inachtneming van de gewenningsperiode van drie maanden, nadat de permanente voorzieningen aanwezig en beschikbaar zijn. De verwijdering dient begeleid te worden door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de huismus en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

- 12 Het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaatsen dient te worden uitgevoerd in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, en onder begeleiding van de ecologisch deskundige (vs. 4). Het gebruik van purschuim, glaswol, netten of doek is niet toegestaan. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen de exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het per strekkende meter, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rugvulling of vulschuim zonder plakranden. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft) en deze dienen door de ecologisch deskundige te worden opgenomen in het logboek (vs. 2). Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Hiervan dient verslag te worden gedaan in het logboek (zie vs. 2).
- 13 De tijdelijke en permanente voorzieningen moeten functioneel zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de voorziening op zo korte mogelijke termijn weer hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden door de ecologisch deskundige (zie vs. 4). Bovendien moeten de tijdelijke voorzieningen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
- 14 De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden na een gewenningsperiode, waarin zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen aanwezig en beschikbaar zijn. Deze periode duurt voor zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis drie maanden, waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen. Voor paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is de periode zes maanden, voorafgaand aan de paarperiode. . Voor de ruige dwergvleermuis geldt een gewenningsperiode van minimaal één maand waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen. De verwijdering dient begeleid te worden door de ecologisch deskundige (zie vs. 4), die het vrijgeven ook noteert in het ecologisch logboek (zie vs.2). Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen beweging is verlaten.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht zoals bedoeld in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan. Het contract dient te worden toegezonden binnen één maand aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie vs. 1).

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 8 november 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan de Haringvlietstraat 335 tot en met 511 (oneven) te Dordrecht en is aangevraagd namens Stichting De Merwelanden. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus, het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 maart 2023 tot en met 1 januari 2026.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Asbestinventarisatierapport conform Werkveld specifiek certificatieschema voor Procescertificaten asbestinventarisatie en asbestverwijdering, HPR Expertise B.V., rapportnummer: 2022.053, 25 maart 2022;
- Quicksan in het kader van de Wet natuurbescherming en de Omgevingsverordening Zuid-Holland, Ecoresult B.V., rapportnummer: ER20220329v01, 12 april 2022;
- Activiteitenplan huismus en vlermuizen in het kader van de Wet natuurbescherming, Ecoresult B.V., rapportnummer: ER20221003v01, 3 oktober 2022;
- Notitie Reactie Verzoek Aanvullingen Ontheffing Wet Natuurbescherming Plangebied: Haringvlietstraat 515 (Woon- en Zorgcentrum Merwelanden) Dordrecht, Ecoresult B.V., rapportnummer: NER20221109v01, 9 november 2022;
- Notitie locaties huismus- en vlermuiskasten Plangebied: Woon- en zorgcentrum Merwelanden, Dordrecht, Ecoresult B.V., rapportnummer: NER20221130v01, 2 december 2022.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is de procedure op 17 februari 2023 opgeschort en is verzocht om aanvullende gegevens.

Op 24 februari 2023 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Basisopname 1779 (0.1 bestaand) tussenwoning A1-425, GBS Architecten, 14 februari 2022;
- Basisopname 1779 (0.2 bestaand) appartement kopwoning B2-415, GBS Architecten, 14 februari 2022;
- Basisopname 1779 (0.3 bestaand) tussenwoning A2-345, GBS Architecten, 14 februari 2022;
- Plattegronden bestaand voorzien van locaties asbest, Ecoresult B.V., 24 februari 2023;

- Asbestinventarisatierapport conform Werkveld specifiek certificatieschema voor Procescertificaten asbestinventarisatie en asbestverwijdering, HPR Expertise B.V., rapportnummer: 2022.053, 25 maart 2022;
- Basisopname 1779 (1.1a Stadsverwarming voor-achtergevel-vloer) tussenwoning A1-425, GBS Architecten, 4 juli 2022;
- Basisopname 1779 (1.2a Stadsverwarming-voor-achtergevel-dak) kopwoning B2-415, GBS Architecten, 4 juli 2022;
- Detailopname 1779 (1.3a Stadsverwarming voor-achtergevel-vloer) tussenwoning A2-345, GBS Architecten, 4 juli 2022;
- Basisopname 1779 (1.4 Stadsverwarming voor-achtergevel) tussenwoning A1-449, GBS Architecten, 4 juli 2022;
- Basisopname 1779 (1.4a Stadsverwarming-voor-achtergevel-dak) tussenwoning A1-473, GBS Architecten, 4 juli 2022;
- Basisopname 1779 (1.5 Stadsverwarming voor-achtergevel-dak) tussenwoning A1-473, GBS Architecten, 4 juli 2022;
- Soortgericht onderzoek Merwelanden Dordrecht, Econu, rapportnummer: Ecoresult 22-10-12, 12 oktober 2022;
- Basisopname 1779 Ontmoetingsruimte (Stadsverwarming), GBS Architecten, 5 januari 2023;
- Uitwerking installatie varianten o.b.v. BENG in relatie tot duurzaamheid en energiegebruik, GBS Architecten, rapportnummer: 1779, 6 januari 2023;
- Notitie Reactie Verzoek Aanvullingen Ontheffing Wet Natuurbescherming Plangebied: Haringvlietstraat 515 (Woon- en Zorgcentrum Merwelanden), Dordrecht, Ecoresult B.V., rapportnummer: NER20230220v01, 24 februari 2023.

De procedure is op 24 februari 2023 hervat.

Op 27 maart 2023 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Temperatuurlijnen, GBS architecten, 27 maart 2023.

Op 3 april 2023 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Faseringsplanning, Ecoresult B.V., 3 april 2023.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 4 april 2023 per e-mail verzocht om aanvullende gegevens.

Op 4 april 2023 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Fasering uit te voeren werkzaamheden, GBS architecten, 4 april 2023.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 30 november 2022 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus is een van nature in Nederland in het wild levende vogel en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis is tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Stichting De Merwelanden is voornemens om de zorgwoningen aan de Haringvlietstraat 335 tot en met 511 (oneven) te Dordrecht te renoveren en te verduurzamen. Het plangebied omvat twee tweelaagse en twee drielaagse appartementencomplexen.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het deels verwijderen van metselwerk, kozijnen en borstweringen;
- het isoleren van de daken en toevoegen van nieuwe dakbedekking;
- het plaatsen van nieuwe kozijnen;
- het aanbrengen van nieuwe isolerende gevelbekleding.

Ten behoeve van het uitvoeren van de werkzaamheden worden delen van de tuin ontdaan van groen en worden steigers en tijdelijke liften geplaatst naast de zorgwoningen.

De werkzaamheden staan gepland te starten in april 2023, duren tot uiterlijk 1 januari 2026 en worden gefaseerd uitgevoerd (zie bijlage I):

- Fase 1: van april 2023 tot en met juli 2023 aan de Haringvlietstraat 417 tot en met 427 (oneven), 441 tot en met 451 (oneven) en 465 tot en met 475 (oneven);

- Fase 2: van augustus 2023 tot en met november 2023 aan de Haringvlietstraat 429 tot en met 439 (oneven), 453 tot en met 463 (oneven) en 477 tot en met 487 (oneven);
- Fase 3: van december 2023 tot en met maart 2024 aan de Haringvlietstraat 489 tot en met 499 (oneven), 501 tot en met 511 (oneven)
- Fase 4: van april 2024 tot en met juni 2024 aan de Haringvlietstraat 335 tot en met 343, 353 tot en met 361 (oneven) en 371 tot en met 379 (oneven);
- Fase 5: van juli 2024 tot en met oktober 2024 aan de Haringvlietstraat 345 tot en met 351 (oneven), 363 tot en met 369 (oneven) en 381 tot en met 387 (oneven);
- Fase 6: van november 2024 tot en met februari 2025 aan de Haringvlietstraat 389 tot en met 401 (oneven) en 403 tot en met 415 (oneven).

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2022 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus en vleermuizen binnen het plangebied. Het onderzoek is conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017) en het Vleermuisprotocol (2021) uitgevoerd, met de uitzondering dat geen onderzoek plaatsgevonden heeft naar de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen. Door de beperkte warmte-bufferende capaciteit van de aanwezige panden is de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen namelijk op voorhand uit te sluiten. Het is daarmee voldoende aannemelijk dat de functies van het plangebied voor de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Huisumus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Er zijn in totaal 21 huismusnesten aangetroffen. In de nestkasten bij het appartementencomplex aan de Haringvlietstraat 335 tot en met 511 zijn aan de westzijde zeven huismusnesten en aan de oostzijde één huismusnest aanwezig. In de nestkasten bij het appartementencomplex aan de Haringvlietstraat 389 tot en met 415 zijn aan de zuidzijde zeven huismusnesten aanwezig. In de nestkasten bij het appartementencomplex aan de Haringvlietstraat 417 tot en met 487 zijn aan de oostzijde vier huismusnesten en aan de westzijde twee huismusnesten aanwezig. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In het appartementencomplex aan de Haringvlietstraat 335 tot en met 511 is één zomer- en paarverblijfplaats van één tot twee individuen aangetroffen. Deze verblijfplaats bevindt zich in de zuidgevel in een open stootvoeg. Daarnaast is in de oostgevel één zomer- en paarverblijfplaats van één tot twee individuen aanwezig. Deze bevindt zich in een open stootvoeg. In de zuidgevel van het appartementencomplex aan de Haringvlietstraat 389 tot en met 415 is één zomer- en paarverblijfplaats van één tot twee individuen aanwezig. Hiervan is de invliegopening niet bekend. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In het appartementencomplex aan de Haringvlietstraat 417 tot en met 487 zijn twee paarverblijfplaatsen aanwezig. Eén paarverblijfplaats bevindt zich in de noordelijke kopgevel in een open stootvoeg en de tweede paarverblijfplaats bevindt zich in de zuidelijke kopgevel in een open stootvoeg. Van paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee

worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan huismus en vleermuizen in het kader van de Wet natuurbescherming' van 3 oktober 2022 en de aanvullende informatie van 24 februari 2023, 3 april 2023 en 4 april 2023. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de nestkasten buiten de broedperiode van de huismus en in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Staat van instandhouding

Huisumus

Als gevolg van de renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden gaan 21 nestlocaties van de huismus verloren. Op 7 oktober 2022 zijn 21 tijdelijke, dubbele nestkasten van het type Anton Nestkast Huismus van Bats & Birds aan de gevels van het flatgebouw aan de Haringvlietstraat 515 tot en met 817 (oneven) en 902 tot en met 1018 (even) gerealiseerd. Eén nestkast van het type Anton Nestkast Huismus van Bats & Birds, biedt twee tijdelijke nestplaatsen voor de huismus. De nestkasten bevinden zich op de volgende locaties:

- vier kasten aan de noordoostgevel van het oostelijke deel van de bebouwing;
- vijf kasten aan de oostgevel van het oostelijke deel van de bebouwing;
- twee kasten aan de oostgevel van het oostelijke deel van de bebouwing;
- vier kasten aan de zuidelijke kopgevel van het oostelijke deel van de bebouwing;
- twee kasten aan de zuidwestgevel van het westelijke deel van de bebouwing;
- vier kasten aan de noordwestelijke gevel van het westelijke deel van de bebouwing.

In de permanente situatie worden in totaal 42 voorzieningen van het type 1HE van Waveka ingebouwd in de gevels van de appartementencomplexen. Hiervan worden tien inbouwvoorzieningen in de noordgevel en twaalf inbouwvoorzieningen in de oostgevel van Haringvlietstraat 335 tot en met 511 ingebouwd. Eén inbouwvoorziening wordt in de westgevel en vijf inbouwvoorzieningen worden in de oostgevel van Haringvlietstraat 389 tot en met 415 ingebouwd. In de Haringvlietstraat 417 tot en met 487 wordt één inbouwvoorziening in de zuidgevel, één inbouwvoorziening in de oostgevel, één inbouwvoorziening in de westgevel en elf inbouwvoorzieningen in de noordgevel ingebouwd. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de huismus.

Buiten het broedseizoen, dat loopt van 1 maart tot en 30 augustus, met mogelijke late broedsels in september, worden de nestkasten ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat huismussen aanwezig zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit dient te gebeuren buiten koude perioden (gedefinieerd als perioden met gedurende 3 tot 5 dagen aanhoudende (nacht)vorst, en op voorwaarde dat ten minste tweederde van het totale aantal nesten behouden blijft gedurende de betreffende winterperiode. Het ongeschikt maken van de huidige nestkasten wordt uitgevoerd door het weghalen van niet bezette nestkasten. Dit dient te gebeuren onder begeleiding van en na expliciete vrijgave door een ecologisch deskundige (vs. 4). Hiervan dient verslag te worden gedaan in het logboek (zie vs. 2). Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 9. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12).

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Dordrecht. De aangetroffen nestplaatsen in het plangebied maken onderdeel uit van een groter netwerk aan nestplaatsen in

de directe omgeving. Slechts een klein deel van de kolonie ondervindt gevolgen van de geplande werkzaamheden. Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Als gevolg van de renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden gaan drie zomer- en paarverblijfplaatsen, van de gewone dwergvleermuis en twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis, allen met mogelijk milde winterfunctie, verloren. Op 7 oktober 2022 zijn 28 tijdelijke vleermuiskasten van het type ANS-1 Bat Box opgehangen aan de gevels van het flatgebouw aan de Haringvlietstraat 515 tot en met 817 (oneven) en 902 tot en met 1018 (even) gerealiseerd:

- drie kasten aan de noordoostgevel van het oostelijke deel van de bebouwing;
- vier kasten aan de oostgevel van het oostelijke deel van de bebouwing;
- één kast aan de linker zuidelijke kopgevel van het oostelijke deel van de bebouwing;
- vier kasten aan de rechter zuidelijke kopgevel van het oostelijke deel van de bebouwing;
- vier kasten aan de zuidwestgevel van het oostelijke deel van de bebouwing;
- twee kasten aan de oostgevel van het oostelijke deel van de bebouwing;
- vier kasten aan de zuidwestgevel van het westelijke deel van de bebouwing;
- drie kasten aan de noordwestgevel van het westelijke deel van de bebouwing;
- drie kasten aan de west- en noordgevel van het westelijke deel van de bebouwing.

In de permanente situatie worden twintig sets van twee gekoppelde inbouwkasten van het type VMPM1 in combinatie met VMPM1u van Unitura ingebouwd in de gevels van de appartementencomplexen. Hiervan worden twee sets in de noordgevel, drie sets in de oostgevel, vier sets in de zuidgevel en één set aan de westgevel van Haringvlietstraat 335 tot en met 511 ingebouwd. Verder wordt één set in de oostgevel en twee sets in de westgevel van Haringvlietstraat 389 tot en met 415 ingebouwd. In de Haringvlietstraat 417 tot en met 487 worden twee sets in de noordgevel, één set in de oostgevel, twee sets in de zuidgevel en twee sets in de westgevel ingebouwd. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

In de actieve periode, van 15 april tot en met 15 oktober, worden de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd door het plaatsen van exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft) en deze dienen door de ecologisch deskundige te worden opgenomen in het logboek (vs. 2). Het gebruik van purschuim, glaswol, netten of doek is onder geen enkele voorwaarde toegestaan. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het per strekkende meter, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rugvulling of vulschuim zonder plakranden. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Hiervan dient verslag te worden gedaan in het logboek (zie vs. 2). Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 12. Een ecologisch deskundige begeleidt het ongeschikt maken en controleert op de functionaliteit van de exclusion flaps. Met bovenstaande wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit de meest recent geldende Kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12).

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn algemeen voorkomende vleermuissoorten in Nederland en komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Dordrecht. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijven.

Concluderend

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van ‘de volksgezondheid of de openbare veiligheid’ (*relevant voor de huismus*) en op grond van het belang van ‘de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’ (*relevant voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis*).

De bebouwing in het plangebied dateert uit 1974 en is opgetrokken uit baksteen met een grotendeels plat dak met bitumen dakbedekking.

In de zorgwoning aan de Haringvlietstraat 445 is in de voor- en achtergevel, het plafond van de entree en de spouwmuur asbest aangetroffen met risicoklasse 2 en 2A (HPR Expertise B.V., 2022). Andere woningen konden tot op heden nog niet veilig onderzocht worden omdat deze op dit moment bewoond zijn en bij het uitvoeren van asbestonderzoek een blootstellingsrisico bestaat. Echter is de verwachting dat ook in andere woningen asbest aanwezig is, gezien deze deel uitmaken van dezelfde appartementencomplexen. Alle woningen hebben hetzelfde bouwjaar en komen overeen in samenstelling. Het saneren van het asbest is in het belang van de gezondheid van bewoners en omwonenden, gezien het huidige risico op blootstelling hieraan wanneer bewoners in de plafonds zouden boren en schroeven. Tevens bestaat er bij brand een grotere kans op gevolgschade wanneer asbest in de woningen aanwezig blijft.

De indeling van de woningen voldoet tevens niet aan de behoefte van bewoners met een zorgvraag. De woningen zijn eigendom van zorgorganisatie De Merwelanden en hier moeten zij mensen met een WLZ (Wet langdurige zorg) indicatie kunnen huisvesten. In de huidige indeling is de ruimte in de hal, badkamer en keuken te beperkt om hier met een rolstoel te kunnen draaien. Met het uitvoeren van de geplande werkzaamheden wordt de indeling dermate aangepast dat rekening gehouden is met de draaicirkel van de rolstoel waardoor de zelfredzaamheid van bewoners verhoogd wordt.

Het uitvoeren van de geplande werkzaamheden komt tevens het milieu ten goede. Op dit moment heeft de bebouwing energielabel G tot D. Met de renovatie wordt voldaan aan de BENG eisen en wordt energielabel A behaald. Doordat de woningen energiezuiniger worden, wordt bij het handhaven van een goed en stabiel binnenklimaat minder CO₂ uitgestoten.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang van ‘de volksgezondheid of de openbare veiligheid’ en het belang van ‘de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’ voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek aangezien het gaat om het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan bestaande appartementencomplexen. Het niet uitvoeren van deze werkzaamheden kan leiden tot blootstelling aan asbest bij bewoners en omwonenden, verhindert de bewoners om meer zelfredzaam te zijn en leidt tot onnodig veel CO₂ uitstoot door de lage isolatiewaarde van de woningen. Het niet uitvoeren van de geplande werkzaamheden is dan ook geen wenselijk alternatief. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd waarbij de aangetroffen nest- en verblijfplaatsen gefaseerd ongeschikt worden gemaakt. Hierdoor wordt de impact van de werkzaamheden verdeeld doordat ten tijde van de werkzaamheden een deel van de aangetroffen nest- en verblijfplaatsen geschikt zijn en een deel van de permanente voorzieningen beschikbaar zijn. Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met het broedseizoen van de huismus en de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat voldoende is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen werkwijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de huismus op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Dordrecht bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.